

Staver den store på Stavgard.

Populärt bidrag till hans karaktärsbild.

En gång i tiden bodde nere i Kärra by i Hæren, som det då för tiden hetta, en man, som kallades Staver. Det är rätt så länge sen nu, 2,000 år omkring, så Staver är förstås både död och begraven, förresten uppstånnden igen också. Gömd är ja inte gömd, och gamla Staver lever friskt på folkets läppar just nu. Här kommer nämligen han var, då han en gång gjorde sin jordomvandring, är väl inte gott att säga, han kallades i varje fall den Storen och det måtte verkligen ha varit föga för sig, för åtminstone hade han då ett bra tilltaget hos till att brymmas sin stoffhydda i, och det har ju inte vanligt folk ens måfåttiden, då annars allting är relativt bra och förstådligt och funktiskt inrettat på alla vis. Men säkert har han aldrig varit så bekant på Gotland som i dessa dagar. Jag vill inte bestrida, att han i sin mån kan räknas detta sig själv till förtjänt. Det var nog en duktig karl, som aldrig lade sig på latskidan. Han har inte ens, om det vad folket i trakten påstår, gått sig ro efter döden, som annars vanligt folk brukar, utan utmärker sig än i dag för en viss vitalitet. Tyvärr hade jag vid nittio besök hos honom i går, inte tillfälle att stanna till hans mottagningsställe, kanske hade det kanske kunnat bli en intervju med den märklige mannen. Men så är det ju också ganska originellt att ta emot fört kl. 13 på natten, då han rider till sin brya. Det visar ju, att Staver gått och blivit en nattbocka på gamla dagar, i det fall utmärkande sig än ytterligare för en viss modern ordemiljöhet. Men fränsett de egna förtjänsterna är det nog gubbens sentida vän, dr John Nilson, som sökt för Stavens rykte, och det är också han som presenterat för mig denna intressanta personlighet i den mån hans absoluta fränvaro gjorde företaget möjligt.

Staver var utan tvivel en duktig karl, det framgår av hans hus. Han byggde det inte på sanden, men inte heller på sten- grunden. Praktiskt, som han var, byggde han i stället på en äldre husgrund, där fränom sparande material, tid, besvär och pengar. Det visar att gubben var en sig, och han kände också en förtrogenhet, som folk talar om än i dag. Det märklige är emellertid, att denna förtrogenhet inte ens ännu är förklarad. Men på hans tid fanns det nog inga skatter eller böcker, och efteråt har han, såvitt jag vet, inte gjort över med mer än två denarer, som han för hundra år sedan pungade ut med till gubben Heffinde. Har jag förstått rätt, var det för brott mot trafikförordningen, våldsam framfart eller något sådant där, för en sådan skjuta, som Staver den gången bestod Heffinde, har nog ingen varit sig förr eller senare varit med om. Saken var den, att gubben Heffinde en natt var ute och promenaderade sig frött och då i sin ensamhet rådde åkalla sin Håls i stället för Vår Herre. Då kom Staver med häst och vagn, och Heffinde fick åka med. Det gick i flygande gång, för Staver var nog inte den, som sparade på ett par kampar, upp över träd- topparna bar det tvä, över skog och marker, och till sist slutade färden vid Stavens gård. Det var där, som Staver först rådde Heffinde sin skatt och sedan lurade på honom två fattiga romeriska denarer, som naturligtvis inte vore gångbara. Ut- läskligt nog har aldrig gått på senare tid här i landet, utom när det är moekt. Och det var det just den natten. På hundra år har Heffinde och hans ättlingar inte kunnat bli av med rose än den ens denaren. Staver lovade visserligen Heffinde, att hans efterkommande i femte led skulle få skatten. Men det var nog bara för att inte Heffinde skulle börja braka och posassa, som ju folk alltid gjorde sig i lägen, och nu med torresten. Ännu har emellertid ingen skatt syns till. Och allt detta visar ju, att det var gott huvud på Staver.

Att Staver inte varit så synnerligen nationellt sinnad kan annan fastslaget. Han hade nog inte hört det nu så välljudande uttrycket: Käp svenske varer. Det var rent fastligt, så mycket utländsk bräns kan bestod sig med. Romeriskt glas, romeriskt porcellin, tillverkat vid fabriksfabriker vid Ilmen, glaspartier från Egypten, o. s. v. Man får väl säga, att den nationella stämningen inte kommit så långt på den tiden, som nu. Däremot är det rent förstådligt, med vilken intresse han tycks ha omfattat hemslöjdsrörelsen, som ju också är en relativt ny företeelse. Till skillnad från våra dagars hemslöjdsentusiaster omgäddade han emellertid idéerna i praktiken, vilket vittnar gott om hans kunskapsrika. Östligen äro de alster, som tillverkas i hans slöjs hem, och åtskilliga av dem äro inte obekanta ännu.

Såsom till slutet var nog Staver en stor förtjänt. Han mådde t. o. m. varit medveten om saken. Men det kanske också som en integrerande del i hans storkar. Man kunde bli ryktbar på sådana grunder förr. Det talas ju än i dag om Anator, som var en överhängande lita bara när det gällde att klä upp jättar och därmed återställa, utan öven när det gällde dryckelse, hur han i ett fastligt lag i minnens rikade dricka ut hälsa hävet. Karlens inbete naturligtvis ha varit åtskilligt beskedligt förr, annars kunde han väl inte gärna ha tagit så fel. Sådana förtjänster lita numera, för så förr det restriktioner. Staver åtminst hade lärst sig att inte för ty fall. Invid varje pårens hade han en ströplatt, och alla andra senare av dess ändamål ha strändat, endast denna står ännu fast. Staver behövde dem för sina förtjänster, då han tröt och baktens sökte sig en såd, mitt i en vingslag och vörig värld. Då var det sådant att

känna då armer förtroende fullt kört en stadig och säker pelare och sjänka ned på utkastet. Spelbröden och bräckor utlösa också, att han inte heller varit obekant med spel och dobbel under sina dryckeslag, så det har nog gått ihop till. Huset är ju också ganska rampant.

Åtskilliga andra bidrag till Stavens karaktärsbild kunde väl andras, men det sårda må vara nog. Om sådant kommer i alla fall Stavens liv och leverer. Att bli föremål för en ingående analys av hans sentida vän därifrån i Hæren, och vad som inte trär i denna karaktärs-essay får då möjligen sin förklaring, ty vännen är ganska hemmastadd på detta område. Om sådant blir det ju som bekant ännu fast på Stavens gård, men den här gången får han inte själv vara med. Och det kan vara bra, han var bestämt trovärdig på sitt stånd.

Her.

Fem punkter angående näringsvärdet hos svenskt vetemjöl.

Utskrifto av med. dr. E. Widmark, Lund, och H. dr. A. Akerman, Svalöv.

1) Mjöl av svenskt mjukt vete är till sin kemiska sammansättning likvärdigt med mjöl av amerikanskt hårt vete, med undantag av att det senares äggvithet är något högre. I betraktande av det överkott över äggvitaminum, som kolen hos oss innehåller, är den olika mängd äggvita, som per dagarsen tillföres vid varierande inmatningsprocent av svenskt vete, i näringsfysiologiskt avseende betydelsefulla.

2) Svenskt och amerikanskt vetemjöl innehålla per viktenshet torrsubstans samma kalorimängd.

3) Vid tillgande inmatningsprocent av svenskt vete avtager brödets vattenhalt något och blir därför energirikare. Torrsubstansens kalorivärde är lika med det lora mjölets och varierar sålunda ej vid olika inmatningsprocent. Bröd erhållet av samma viktensmängd mjöl ger sålunda alltid samma totala energimängd eller 430 brötkalorier per 100 gr. mjöl. Beträffas brödet efter vikt, blir därför kaloripriset något högre i bröd av amerikanskt mjöl än av svenskt.

4) Den genom ökad inmatningsprocent av svenskt vete resulterande mindre porositeten hos brödet inverkar ej på det sammans tillgodogörande i den friska tarmkanalen. Beträffas brödet efter storlek, blir kaloripriset något lägre ju större inmatningsprocenten av svenskt vete är.

5) Av denna utredning framgår sålunda, att ifråga om näringsvärdet inget praktiskt skillnad har kunnat påvisas hos bröd, bakat av mjöl med olika inmatningsprocent för svenskt vete.

Man kan tala för mycket om fosterlandet, men man kan aldrig göra för mycket.
Bliv medlem av
Sveriges Nationella Ungdomsförbund.

Utrikes.

En mänsklighetens välgörare. Sir Ronald Ross' upptäckt av malariebaccillen högtidligt hölls i onsdags afton genom en middag, som gavs för Ross av de engelska läkarna. Genom sin för 33 år sedan gjorda upptäckt lär Ross ha gjort en tredjedel av jordklödet, där vita män förut icke kunde bo, beboelig. Vid middagen närvarande vetenskapsmän ägnade hans arbete sin hyllning. Sir William Simpson förklarade, att Ross' upptäckt räddat millioner människoliv, och sir Aldo Castellani yttrade, att Ross antagligen är det största nu levande geniet.